

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАУК ПРО ЖИТТЯ, М. ВАРШАВА, ПОЛЬЩА
ГДАНСЬКИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, М. ГДАНСЬК, ПОЛЬЩА
АЙОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, США
ЗАХІДНОЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ, ЧЕХІЯ
ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЛУЛЕО, ШВЕЦІЯ
ШКОЛА ГУМАНІТАРНИХ НАУК ЛОНДОНСЬКОГО СТОЛИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ,
ВЕЛИКА БРИТАНІЯ
АКАДЕМІЯ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ "МЕРКУР", СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

IV МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

«ГОСТИННІСТЬ І ТУРИЗМ МАЙБУТНЬОГО: НАУКОВІ ТА ПРАКТИЧНІ ГОРИЗОНТИ»

30 квітня - 01 травня 2025 року, м. Київ

КИЇВ – 2025

Гостинність і туризм майбутнього: наукові та практичні горизонти: збірник тез доповідей IV-ої міжнародної науково-практичної конференції (30 квітня - 1 травня 2025 р.). Київ: НУБіП України. 2025. 243 с.

Редакційна колегія:

Мельниченко С.В. – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри готельно-ресторанної справи та туризму НУБіП України

Бандура В.М. – доктор технічних наук, професорка кафедри готельно-ресторанної справи та туризму НУБіП України

Мосіюк С.І. – кандидат економічних наук, доцентка кафедри готельно-ресторанної справи та туризму НУБіП України

У збірнику тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції висвітлюються результати наукових досліджень з питань глобального, національного та регіонального розвитку туризму і сфери гостинності, соціокультурного виміру туризму та реалізації концепції сталого розвитку, маркетингу туристичних дестинацій та діджиталізації бізнес-процесів суб'єктів туристичної діяльності, інноваційних технологій та еко-трендів в туристичному і готельно-ресторанному бізнесі.

Видання розраховане для студентів бакалаврату та магістратури, аспірантів, докторантів, дослідників, викладачів, суб'єктів підприємницької діяльності.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Відповідальність за зміст і достовірність тез доповідей несуть автори. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії збірника.

© Колектив авторів, 2025

© НУБіП України, 2025

ЗМІСТ

Секція 1. Тенденції глобального, національного та регіонального розвитку індустрії гостинності: економіка, фінанси, безпека та страхування, логістика.

Авраменко В.	РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ: ВІД РУЇН ДО ВІДРОДЖЕННЯ	7
Бабич Л.	ВПЛИВ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ НА КОНКУРЕНТ ОСПРОМОЖНІСТЬ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ	9
Брецько Я., Микицей Т., Мельниченко С.	ІНФОРМАЦІЙНІ ЗМІНИ В УПРАВЛІНСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ	13
Вінніченко І.	АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ В ТУРИЗМІ: НОВІ МОДЕЛІ АДАПТАЦІЇ	16
Глівінська Ю.	СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ В УКРАЇНІ	20
Давидова О., Стахова С.	СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ	23
Євченко Т.	РОЗВИТОК ФІНТЕХУ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ	27
Крицька В.	РОЛЬ SMM-МЕНЕДЖМЕНТУ В РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ	30
Кудінова І.	ІНКЛЮЗІЯ В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ: АДАПТАЦІЯ СЕРВІСУ ТА ПРОСТОРУ ДЛЯ ВСІХ	32
Кузик Н., Микицей Т.	ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ ПДВ У ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ: НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА І МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	36
Мейта Є.	БІЗНЕС-ПЛАН СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОГО КОМПЛЕКСУ	40
Моргулець О., Довганинець Т.	МОТИВАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ У ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ	43
Науменко О.	ІНДУСТРІЯ ГОСТИННОСТІ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	46
Поліщук В., Кудрявицька А.	БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ	49
Попович О., Бандура В.	КОНЦЕПТУАЛЬНО ОБҐРУНТУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ У М. СХІДНИЦЯ ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ	53
Пустовіт А.	СЕРВІСНЕ УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНИМ ОПЕРАТОРОМ	55
Самсонова В.	СЕРВІС ІЗ ПОВАГОЮ: ЯК ЕТИКЕТ ФОРМУЄ ТУРИСТИЧНУ КУЛЬТУРУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	57
Семенчук П.	ФОРМУВАННЯ МЕРЕЖІ ТУРИСТИЧНИХ МАРШРУТІВ РЕКРЕАЦІЙНОГО ТУРИЗМУ НА ТЕРИТОРІЇ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	60
Стретович О.	ІННОВАЦІЇ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ	62

<i>Тарасюк М.</i> ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ПІДТРИМКИ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ У КРИЗОВИХ УМОВАХ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ	66
<i>Томенко М.</i> АКТУАЛІЗАЦІЯ ЕТНОГРАФІЧНОЇ КОМПОНЕНТИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ УКРАЇНИ: ОГЛЯД УСПІШНИХ ПРАКТИК	69
<i>Ульяницька К.</i> РОЛЬ ІНКЛЮЗИВНОГО ТАБОРУ У ПІДТРИМЦІ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	71
<i>Шкварун Л.</i> EVENT-МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ВИРАЗНИК ІННОВАЦІЙ У ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА	75
<i>Щука Г.</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НІШЕВОГО ТУРИЗМУ НА ЗАКАРПАТТІ	77
Секція 2. Євроінтеграційні процеси в індустрії гостинності	
<i>Бандура В.</i> ЗЕЛЕНІ ТЕХНОЛОГІЇ – ПЕРСПЕКТИВИ ТА ПЕРЕШКОДИ ВПРОВАДЖЕННЯ В РЕСОТРАННОМУ БІЗНЕСІ	81
<i>Давидова О., Заровний М.</i> ІНСТРУМЕНТИ АДАПТАЦІЇ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ ДО СУЧАСНИХ УМОВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	84
<i>Карпук А., Неїленко С., Антоненко А.</i> КОНЦЕПТУАЛЬНЕ ОБГРУНТУВАННЯ КУРОРТНОГО ГОТЕЛЮ	87
<i>Польова О.</i> ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ХАРЧУВАННЯ В ГОТЕЛЯХ	91
<i>Чорний О., Гонкало Л.</i> ІНКЛЮЗИВНІСТЬ В ГОТЕЛЬНІЙ СПРАВІ	95
Секція 3. Соціально-культурний вимір туризму та реалізація концепції сталого розвитку	
<i>Kalna-Dubinyuk T.</i> SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF AGRITOURISM AND ITS SOCIO-CULTURAL COMPONENT IN THE CONDITIONS OF WAR AND POST-WAR RECONSTRUCTION	99
<i>Michał Roman.</i> INTERSECTING PERSPECTIVES: SYNTHESIZING LITERATURE REVIEW AND RESEARCH RESULTS FOR RURAL TOURISM MANAGEMENT IN THE POLAND	102
<i>Басюк Д.</i> ІННОВАЦІЙНІ ТУРИСТИЧНІ ПРОЄКТИ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ	104
<i>Бойко В., Дуга В.</i> РОЛЬ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ NORECA ТА ТУРИЗМУ У РЕАБІЛІТАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ	108
<i>Гринюк Д.</i> ЛОКАЛЬНІ ТЕРИТОРІЇ ТА МЕНТАЛЬНА ПАМ'ЯТЬ	112
<i>Зінченко В.</i> ТУРИЗМ – ЯК ЗАСІБ ПРОПАГАНДИ ТА КОНТРПРОПАГАНДИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ	115
<i>Маковська Т.</i> ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ В СЕГМЕНТІ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ	121
<i>Осіпчук А., Іщук М.</i> ТУРИСТИЧНІ МАРШРУТИ І ПОДІЇ ЯК КЛЮЧОВІ ІНСТРУМЕНТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	125
<i>Семенюк Л.</i> ГАСТРОНОМІЧНИЙ ТУРИЗМ ЯК ФАКТОР РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	128
<i>Тищенко С.</i> КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЖИТОМИРЩИНИ ЯК ОСНОВА ДЛЯ РОЗВИТКУ ГОСТИННОСТІ	132

Чирка М. HEALTH & WELLNESS ЯК ДРАЙВЕР РОЗВИТКУ МЕДИЧНОГО ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ТУРИЗМУ	137
Шкварун Л. ВАЖЛИВІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО ДОЗВІЛЛЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ	141
Секція 4. Маркетинг туристичних напрямків	
Грисюк Є. ПРОСУВАННЯ МЕГА-ІВЕНТІВ М. КИЄВА НА МІЖНАРОДНИЙ РИНОК ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ	144
Моргулець О., Сичов Я. ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ПІДПРИЄМСТВ У СФЕРІ ГОСТИННОСТІ	146
Мосіюк С. ІНСТРУМЕНТИ ЕМОЦІЙНОГО МАРКЕТИНГУ В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ	149
Мосіюк С., Герасимчук Т. СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ПРОСУВАННЯ ГОТЕЛЬНО - РЕСТОРАННИХ ПОСЛУГ НА РИНКУ	151
Мосіюк С., Трофименко А. ВПЛИВ БРЕНДИНГУ НА ЛОЯЛЬНІСТЬ КЛІЄНТІВ В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ	154
Мосіюк С., Орлов С. ІНТЕГРОВАНІ МАРКЕТИНГОВІ КОМУНІКАЦІЇ В ГОТЕЛЬНО -РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ	156
Тарануца Є. СОЦІАЛЬНІ МЕДІА В РЕКЛАМІ ПІДПРИЄМСТВА РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ	158
Шевченко К. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В ЗАХІДНИХ ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ	161
Шкварун Л. EVENT-MANAGAMENT – УНІКАЛЬНА ФОРМА МАРКЕТИНГУ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ТУРИСТИЧНОЇ КОМПАНІЇ	164
Секція 5. Цифровізація бізнес-процесів суб'єктів туристичної галузі	
Гопкало Л., Бовш Л. ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ГОТЕЛЬНОГО СЕРВІСУ В УКРАЇНІ	167
Давидова О., Мозгова А. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ	169
Мельниченко С. ІТ-АУДИТ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ	172
Моргулець О., Кульчицький А. РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У ПРОСУВАННІ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИХ ПОСЛУГ	176
Тимчук С. РОЗРОБКА МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ДЛЯ ТУРОПЕРАТОРІВ: ЗРУЧНІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДЛЯ КЛІЄНТІВ	179
Секція 6. Інноваційні ресторани технології в готельноресторанному бізнесі	
Антоненко О., Безверха Я. ІННОВАЦІЙНІ РЕСТОРАННІ ТЕХНОЛОГІЇ У СФЕРІ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ	183
Белік М., Рубаненко О. ЕНЕРГОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИХ КОМПЛЕКСІВ З ВИКОРИСТАННЯМ НИЗЬКОВУГЛЕЦЕВИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ	186
Бичкова С. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ	189
Бунтова Н. ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ	192

<i>Давидова О., Бабич Б.</i> ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК НАЙВАЖЛИВІШИЙ ЕЛЕМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПОСЛУГ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА	195
<i>Криворучко М., Неїленко С., Антоненко А.</i> ПАКОДЖЕТИНГ В РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ	198
<i>Лампіцький Р.</i> УПРАВЛІННЯ РЕПУТАЦІЄЮ В РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ	201
<i>Лебеденко Т., Ткачук О.</i> КРАФТОВЕ ХЛІБОПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ЗМІН	205
<i>Олюніна С., Сердюк М.</i> ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ВИКОРИСТАННЯ БЕЗГЛЮТЕНОВОЇ СИРОВИНИ У ВИРОБНИЦТВІ ПЕЧИВА	208
<i>Паршина О.</i> ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЗАКЛАДАХ HORECA	212
<i>Пащенко А., Гревцева Н.</i> МОЛЕКУЛЯРНА МІКСОЛОГІЯ ТА ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЗАКЛАДІВ БАРНОГО ТИПУ	216
<i>Рубан К.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ВІДКРИТОЇ КУХНІ В ФОРМІ ТЕПАН-ШОУ ТА ШОУ-КУКІНГ В ЗАКЛАДАХ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ	220
<i>Сердюк М.</i> КЕЙТЕРИНГ: ПРОБЛЕМИ ЗБЕРІГАННЯ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ТА НАПІВФАБРИКАТІВ	224
<i>Субота В., Лепехова А., Гревцева Н.</i> ВИКОРИСТАННЯ НАНО- ТА БІО- ТЕХНОЛОГІЙ В РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ ТА В ХАРЧОВІЙ ГАЛУЗІ	227
<i>Харечко А.</i> МАТЕРІАЛЬНО ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СКЛАДОВОЇ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ	231
Секція 7. Екотренди в туристичному та готельноресторанному бізнесі	
<i>Безверха Я.</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКО-ГОТЕЛІВ В УКРАЇНІ	233
<i>Іщук Д.</i> РОЗВИТОК КРУЇЗНИХ ПОДОРОЖЕЙ	236
<i>Карпенко І.</i> ТУРИЗМ У СТИЛІ SLOW TRAVEL: ЯК МОЛОДЬ ОБИРАЄ СВІДОМЕ ПОДОРОЖУВАННЯ ЗАМІСТЬ МАРАФОНСЬКИХ ТУРІВ	238
<i>Роженко О.</i> ТЕНДЕНЦІЇ ПЕРЕРОБКИ ХАРЧОВИХ ВІДХОДІВ У ЛИТВІ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА	240

впровадження сучасних іноваційних форм. Він сприяє обміну досвідом та емоціями, а також дозволяє максимально ефективно управляти в сфері готельно-ресторанного бізнесу. Це надійний механізм, який допомагає підприємствам зростати і досягати своїх цілей.

Впровадження event-менеджменту може призвести до збільшення продажів та підвищення рейтингу підприємства, що є безсумнівною перевагою для готельно-ресторанних закладів, які прагнуть до розвитку та інновацій.

Event-менеджмент відкриває великі можливості для створення креативних платформ, тематичних тренінгів, святкових вечорів, корпоративних заходів, ділових брифінгів та інших подій. Кожен учасник системи event-менеджменту знайде свою нішу для розвитку, роботи та відпочинку, що, безумовно, позитивно вплине на соціальний та економічний розвиток України.

Список використаних джерел

1. Повалій Т.Л., Світайло Н.Д. Івент-менеджмент: навч. посіб. Суми: СумДУ, 2021. 198 с.
2. Ніколюк О.В., Дьяченко Ю.В., Савченко Т.В. Особливості розвитку івент-менеджменту в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 6. С. 98-103.
3. Олексюк Г.В., Ангелко І.В., Самотій Н.С. Івент-індустрія: розвиток та проблеми в Україні. Регіональна економіка. 2020. №3 (97). С. 120-130.
4. Мисик В.М. Чинники побудови і розвитку івент-менеджменту. Інтелект XXI. 2020. №3. С. 44-48.

УДК 338:48

ДО ПИТАННЯ ПРО ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НІШЕВОГО ТУРИЗМУ НА ЗАКАРПАТТІ

Галина Щука,

доктор педагогічних наук, професор,

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II (Україна)

Нішевий туризм виник як альтернатива масовому туризму (звідси назва «альтернативний туризм») і останнім часом набуває все більшої популярності на світовому туристичному ринку. Серед основних чинників, які детермінують цей процес можна назвати:

- політична підтримка (уряди зацікавлені в розвитку територій та збереженні довкілля);

- економічна зацікавленість місцевих громад (важливе джерело доходу в місцевий бюджет, особливо для регіонів, де інші види економічної діяльності обмежені);

- технологізація сектору (Інтернет та соціальні мережі дозволяють поширювати інформацію про свої послуги виробникам та знаходити потрібні пропозиції потенційним споживачам);

- висока конкурентність на ринку масового туризму (виштовхує менші за обсягом туроператорські фірми та спонукає їх орієнтуватися на регіональні та локальні ринки);

- соціальні зміни (сучасні туристи прагнуть унікальних вражень і роблять вибір на користь сталих продуктів та послуг).

Успішний розвиток туристичного ринку Закарпаття пов'язується з нішевими видами туризму, оскільки регіон, незважаючи на те, що після окупації Криму в 2014 р. частково перебрав на себе функції української здравниці, не може конкурувати з великими масовими туристичними напрямками, які мають більші за площею території, значні бюджети на рекламу та інші чинники успіху. Саме альтернативні види туризму забезпечать регіону значний потенціал для сталого розвитку, збереження природних і культурних ресурсів, наповнення місцевих бюджетів тощо.

Проте, як показує міжнародна практика, розвиток нішевих видів туризму також має низку серйозних перепон, які необхідно враховувати.

Питання розвитку окремих видів нішевого туризму (екологічного, гастрономічного, квіткового, замкового, подієвого та ін.) в Закарпатті досліджували Н. Габчак, Л. Дубіс, А. Мельник, Н. Чир [1], Ю. Безрученков, Н. Венгерська [2], Л. Ковальська [3], І. Лемко [4] та ін. Проте, в цих роботах аналізувалися стан та перспективи розвитку конкретного виду туризму і не визначалися проблеми, які є для них загальними.

Мета даної публікації: визначити загальні проблеми розвитку нішевих видів туризму в Закарпатті.

В дослідженні [5] нами було визначено виклики, характерні для нішевого туризму, простежимо, наскільки вони актуальні вони для Закарпаття. Згрупуємо їх наступним чином: економічні, соціальні, екологічні та організаційні.

Економічні проблеми виникають насамперед по причині відсутності достатніх фінансів у місцевих громадах. Очевидно, що лише окремі територіальні громади регіону (які вже є відомими туристичними дестинаціями) мають достатньо коштів у місцевому бюджеті, всі інші повинні докласти зусиль для залучення фінансування. Місцеві громади здебільшого такого досвіду не мають і стикаються зі значними труднощами.

Економічні вигоди, які дає розвиток туризму чи залучення грантових

коштів, часто не потрапляють у місцевий бюджет, що знижують мотивованість місцевих мешканців. Сезонність туристичної діяльності також негативно позначається на фінансовій стабільності місцевого туристичного бізнесу.

Соціальні проблеми розвитку нішевого туризму в регіоні більшою мірою пов'язані не з конфліктами, які виникають між місцевими жителями та туристами, а з протистоянням між виробниками різних туристичних послуг, які не можуть домовитися на рахунок формування якісного комплексного турпродукту. Також варто звернути увагу на загрозу ерозії культурної автентичності внаслідок надмірного бажання задовольнити потреби туристів.

Екологічні проблеми викликані негативним впливом на екосистеми, що спостерігається і в нішевому туризмі. Особливо актуальним є питання надмірного споживання туристами води та енергії, що погіршує рівень забезпеченості чистою водою та електроенергією місцевих жителів.

Організаційні: відсутність належної інфраструктури, низький рівень розвитку транспортних і комунальних мереж ускладнює доступ туристів, особливо з обмеженими можливостями, до значної кількості місць, які мають туристичний потенціал.

Значною проблемою є відсутність на місцях кадрів, які мають відповідні компетентності щодо розвитку території як туристичної дестинації, здатні організувати державно-приватне партнерство. Недостатня комунікація, і як наслідок, відсутність координації між державними установами та місцевими громадами приводить до неефективного використання ресурсів та поганого управління проектами, що не дозволяє отримати очікуваний результат.

Висновок. Проблеми розвитку нішевого туризму в Закарпатській області є і вимагають багатостороннього підходу. Залучення місцевих громад до прийняття рішень є критично важливим для розвитку нішевого туризму. Отже, підготовка відповідних кадрів є першочерговим завданням для всіх зацікавлених сторін.

Ключові слова: нішеві види туризму, нішевий туризм Закарпаття, проблеми нішевого туризму Закарпаття

Список використаних джерел

1. Екологічний туризм на природоохоронних територіях Закарпатської області : монографія / Габчак Н.Ф., Дубіс Л.Ф., Мельник А.В., Чир Н.В. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2018. 392 с.
2. Щука Г.П., Венгерська Н.С., Безрученков Ю.В. Автентична кухня як основа розвитку ринку гастрономічного туризму Закарпаття. *Економіка і регіон*. 2023. №4 (91). С. 59–67. DOI: 10.26906/EiR.2023.4(91).3195

3. Щука Г.П., Ковальська Л.В. Подієвий туризм в Закарпатті: інвентаризація фестивалів. *Краєзнавство. Науковий журнал*. 2023. №3-4 (124 – 125). С. 98 – 107. DOI 10.15407/kraieznavstvo2023.03-04.098
 4. Щука Г.П., Лемко І.С.. Пропозиція лікувально-оздоровчих послуг на туристичному ринку Закарпаття. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2023. № 3-4 (304–305). С. 112 – 119. DOI <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2023-3-4-304-305-112-119>
 5. Щука Г.П. Нішевий туризм: концептуальні питання. Нішеві види туризму : [монографія] / О.В. Колотуха, Ж.І. Бучко, Н.С. Венгерська та ін. Берегове: Вид-во «ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ», 2024. С. 6–43.
-